

sygn. akt V GC 3355/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, Wydział V Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: ASR Dagmara Wilczyńska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Zaporowska

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w K.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz U. sp.j. K. i S-ka w likwidacji z siedzibą w B. kwotę 67.318,87 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy trzysta osiemnaście zł osiemdziesiąt siedem gr) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

- a) od kwoty 25.206,96 zł od dnia 05-04-2017 r. do dnia zapłaty;
- b) od kwoty 18.608,71 zł od dnia 14-04-2017 r. do dnia zapłaty;
- c) od kwoty 23.503,20 zł od dnia 23-04-2017 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w K. kwotę 8.800,00 zł (osiem tysięcy osiemset zł zero groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 5.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

ASR Dagmara Wilczyńska

Sygn. akt V GC 3355/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz U. sp.j. K. i S-ka z siedzibą w B. kwoty 67.318,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od:

- a) kwoty 25.206,96 zł od dnia 5 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;
- b) kwoty 18.608,71 zł od dnia 14 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;
- c) kwoty 23.503,20 zł od dnia 23 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty

oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Jako żądanie ewentualne wskazano nakazanie pozwanej uiszczenia ww. należności Komornikowi Sądowemu przy SR w Legionowie L. C. – prowadzącemu pod sygn. akt KM 1848/17 sprawę egzekucyjną z wniosku powoda (jako wierzyciela) przeciwko U. K. i S-ka sp.j. z siedzibą w B. lub do depozytu sądowego.

W uzasadnieniu pozwu (...) S.A. wskazała, iż prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 17 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Katowicach nakazał spółce U. K. s-ka sp.j. zapłatę stronie powodowej kwoty 147.958,80 zł wraz z odsetkami liczonymi jak w nakazie oraz kwoty 5.467,00 zł tytułem kosztów procesu. Powód złożył wniosek o wszczęcie postępowania zabezpieczającego przeciwko spółce (...) z ograniczeniem do kwoty 137.958,80 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. Postępowanie zabezpieczające zostało przekształcone w postępowanie egzekucyjne. W toku postępowania egzekucyjnego, organ egzekucyjny pismem z dnia 19 maja 2017 r. dokonał zajęcia wierzytelności przysługujących spółce (...) s-ka sp.j. z siedzibą w B. od pozwanej ((...) sp. z o.o. z siedzibą w B.). Powód wskazał, iż zgodnie z art. 887 § 1 kpc z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Powód – jako wierzyciel egzekwujący od U. sp.j. wnosi powództwo przeciwko spółce (...) sp. z o.o. tj. przeciw trzeciodłużnikowi, którego zobowiązania wobec U. sp.j. zostały zajęte w opisanym postępowaniu egzekucyjnym. Podał, iż powództwo znajduje oparcie w art. 902 kpc w zw. z art. 887 kpc. Powód wskazał, iż mając na względzie postanowienia art. 887 § 2 kpc przypozycza dłużnika – U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. oraz wniósł o wezwanie strony pozwanej, aby podała tut. Sądowi wszystkich innych wierzycieli, na rzecz których dochodzona wierzytelność również została zajęta, a następnie o zawiadomieniu tych wierzycieli o tym postępowaniu.

Powód wskazał, iż dochodzona pozvem kwota 67.318,87 zł stanowi sumę należności głównych z faktur VAT, zaś stwierdzone fakturami należności przysługują U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. od pozwanej w związku z dostawą towarów wyspecyfikowanych na przedmiotowych fakturach. WW. faktury nie zostały uregulowane (k. 3- 6, k. 110)

Zarządzeniem z dnia 10 stycznia 2018 r. :

a) zobowiązano pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. do wskazania danych wszystkich wierzycieli, którzy zajęli dochodzoną pozvem wierzytelność, tj. wierzytelność przysługującą U. sp. j. z tytułu : umów cywilnoprawnych - niezapłaconych faktur FV (...)z dnia (...) r., FV (...)z dn.(...)r.; FV (...)z dn. (...) r., (wierzytelności wskazanych w zaświadczeniu wydanym przez Komornika Sądowego przy SR w Legionowie z dnia 24-07-2017 r., a dołączonego do opisu pozwu) - w terminie 14 dni;

b) doręczono U. sp.j. K. i s-ka w likwidacji z siedzibą w B. odpis pozwu z załącznikami, jednocześnie informując w/w podmiot, iż może zgłosić swe przystąpienie do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powodowej (k. 1).

U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. do chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem I instancji, nie zgłosiła swojego przystąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie powodowej.

W odpowiedzi na pozew i na ww. zarządzenie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. wskazała, iż wierzytelność dochodzona niniejszym pozvem nie została zajęta przez innych wierzycieli poza stroną powodową. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana podniosła zarzut potrącenia z wierzytelnością dochodzoną przez powoda kwoty 14.572,09 zł wynikającej z faktur VAT nr (...).

Pozwana spółka wskazała, iż w jej ocenie strona powoda nie udowodniła zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, albowiem dołączone do pozwu faktury zostały podpisane jedynie przez wystawcę, nie zaś przez odbiorcę. Brak zaś podpisu odbiorcy nie pozwala na stwierdzenie czy do tej transakcji rzeczywiście doszło. Pozwana wskazała, iż zgłoszona do potrącenia (z ostrożności procesowej) kwota 14.572,09 zł wynika z wierzytelności strony pozwanej względem spółki (...), stwierdzonej fakturami VAT o nr (...), których terminy wymagalności przypadały przed doręczeniem stronie pozwanej zawiadomienia o zajęciu wierzytelności dochodzonych przedmiotowym pozvem, w związku z czym nadają się do potrącenia (k. 69-71).

Ponadto w odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła przeciwko powodowi powództwo wzajemne domagając się zasądzenia kwoty 8.748,62 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od:

a) kwoty 3.553,62 zł od dnia 2 lipca 2017 r do dnia zapłaty;

b) kwoty 5.195,00 zł od dnia 1 lipca 2017 r. do dnia zapłaty

oraz kosztami procesu.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2018 r. Sąd wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę z powództwa wzajemnego (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. przeciwko (...) S.A. z siedzibą w K. o zapłatę kwoty 8.748,62 zł (k. 93).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje.

U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. zawarła ze spółką (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowę sprzedaży materiałów budowlanych. W związku z dokonaną sprzedażą U. K. i s-ka sp.j. w likwidacji z siedzibą w B. wystawiła nabywcy (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. następujące faktury:

a) fakturę VAT nr (...) z dnia 9 stycznia 2017 r. na kwotę 25.206,96 zł, z terminem płatności określonym na 4 kwietnia 2017 r.;

b) fakturę VAT nr (...) z dnia 18 stycznia 2017 r. na kwotę 18.608,71 zł, z terminem płatności określonym na 13 kwietnia 2017 r.;

c) fakturę VAT nr (...) z dnia 27 stycznia 2017 r. na kwotę 23.503,20 zł, z terminem płatności określonym na 22 kwietnia 2017 r.;

Ww. faktury odebrał pracownik spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. Po wystawieniu ww. faktur (...) sp. z o.o. nie składała zastrzeżeń co do ich treści.

(dowód: faktury VAT k. 18-20, zeznania świadków A. K. (1), M. K. k. 110-111)

(...) sp. z o.o. z siedzibą w B. zawarła ze spółką (...) sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. umowę sprzedaży materiałów budowlanych. W związku z dokonaną sprzedażą (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. wystawiła kupującemu U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. następujące faktury:

a) fakturę VAT nr (...) z dnia 20 kwietnia 2017 r. na kwotę 7.217,00 zł, z terminem płatności określonym na 20 maja 2017 r.;

b) fakturę VAT nr (...) z dnia 27 kwietnia 2017 r. na kwotę 7.355,09 zł z terminem płatności określonym na 27 maja 2017 r.;

c) fakturę VAT nr (...) z dnia 1 czerwca 2017 r. na kwotę 3.553,62 zł, z terminem płatności określonym na 1 lipca 2017 r.;

d) fakturę VAT nr (...) z dnia 31 maja 2017 r. na kwotę 5.195,00 zł, z terminem płatności określonym na 30 czerwca 2017 r.

(bezsporne, nadto: faktury Vat k. 72-76, zeznania świadków A. K. (1), M. K. k. 110-110)

Prawomocnym nakazem zapłaty z dnia 17 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Katowicach nakazał spółce (...) sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. zapłatę na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. kwoty 147.958,80 zł wraz z odsetkami liczonymi jak w nakazie oraz kwoty 5.467,00 zł tytułem kosztów procesu. (...) S.A. na podstawie ww. nakazu złożyła wnioszek o wszczęcie postępowania zabezpieczającego przeciwko spółce (...) z ograniczeniem do kwoty 137.958,80 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. Postępowanie zabezpieczające zostało przekształcone w postępowanie egzekucyjne. W

toku postępowania egzekucyjnego, organ egzekucyjny pismem z dnia 19 maja 2017 r. dokonał zajęcia wierzytelności przysługujących spółce (...) s-ka sp.j. z siedzibą w B. od pozwanej ((...) sp. z o.o. z siedzibą w B.), a wynikających z faktur:

- a) nr (...)z dnia (...)r. na kwotę 25.206,96 zł, z terminem płatności określonym na 4 kwietnia 2017 r.;
- b) nr (...)z dnia (...) r. na kwotę 18.608,71 zł, z terminem płatności określonym na 13 kwietnia 2017 r.;
- c) nr (...) z dnia (...) r. na kwotę 23.503,20 zł, z terminem płatności określonym na 22 kwietnia 2017 r.;

Zawiadomienie powyższe zostało wysłane do (...) sp. z o.o. na adres rejestrowy spółki i po podwójnym awizowaniu wróciło do nadawcy – Komornika Sądowego przy SR w Legionowie L. C. - jako niepodjęte w terminie. Pierwsza awizacja miała miejsce w dniu 24 maja 2017 r, druga w dniu 1 czerwca 2017 r. Przesyłkę zwrócono w dniu 9 czerwca 2017 r.

(dowód: nakaz zapłaty z dnia 17 marca 2017 r. k. 10-11, wnioski o zabezpieczenie k. 12- 13, wnioski o wszczęcie egzekucji k. 14- 15, zaświadczenie wydane w trybie art. 887 § 1 w zw. z art. 902 kpc k. 17; pismo z dnia 19 maja 2017 r. wraz z niepodjętą korespondencją k. 26 -27 – w aktach sprawy egzekucyjne Km 1763/17)

Pismem z dnia 26 października 2017 r. (...) S.A. z siedzibą w K. wezwała (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. do zapłaty kwoty 67.318,87 zł wraz z należnymi odsetkami, wskazując, iż na powyższą kwotę składają się wierzytelności przysługujące spółce (...) sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. zajęte przez Komornika sądowego prowadzącego postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) S.A. przeciwko U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. wskazując, iż żądana kwota winna być wpłacona na rachunek Komornika Sądowego w terminie do dnia 2 listopada 2017 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. nie uiściła wymaganej kwoty.

(bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, na podstawie dokumentów prywatnych zgromadzonych w aktach sprawy, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu. Ustalenia poczynione zostały także w oparciu o dokumenty urzędowe, tj. – nakaz zapłaty wydany przez SO w Katowicach oraz dokumenty zgromadzone w aktach egzekucyjnych, w tym pismo z dnia 19 maja 2017 r. dotyczące zajęcia wierzytelności oraz na podstawie zaświadczenia z dnia 24 lipca 2017 r. wydanego w trybie art. 887 § 1 kpc w zw. z art. 902 kpc. Ustaleń dokonano także w oparciu o zeznania świadków – M. i A. K. (2). Zeznania wymienionych były jasne i precyzyjne. Wskazali oni, iż praktyką było (w stosunkach gospodarczych między osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą – panem H., a spółką (...) i spółką (...)), dokonywane transakcje, sprzedaży towaru, w ten sposób, że kupiony uprzednio przez U. sp.j. towar od ww. osoby fizycznej, nie był wydawany bezpośrednio spółce (...), a dopiero po dokonaniu sprzedaży owego towaru spółce (...), następowały przesunięcia magazynowe dokonywane były w ramach działalności pana H., a spółki (...). Świadkowie przy tym jednoznacznie wskazali, iż przedmiotowe faktury wystawione na rzecz spółki (...) odbierał także pracownik owej spółki. O współpracy między stronami świadczy ponadto fakt, iż także spółka (...) kupowała od spółki (...) materiały budowlane, czego dowodzą, poza zeznaniami świadków, także dołączone do odpowiedzi na pozew faktury VAT.

Nadmienić przy tym należy, iż mimo, że pozwana w odpowiedzi na pozew poddawała w wątpliwość samą zasadność roszczenia, to nie sformułowała konkretnych zarzutów co do prawdziwości przedłożonych przez powoda w niniejszej sprawie dokumentów (pozwana spółka wskazała jedynie, że faktury te nie są podpisane przez odbiorcę). Pozwana w treści odpowiedzi na pozew wskazywała, że powód niedostatecznie wykazał zasadność swojego roszczenia, jednak z takiego sformułowania nie można wyprowadzać wniosku o skutecznym zaprzeczeniu przez pozwaną spółkę konkretnych okoliczności przytoczonych przez powoda. Pozwana winna powołać twierdzenia i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się nie zgadza, nie zaś ogólnikowo podnosić niedostateczne wykazanie przez powoda roszczenia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w przedmiotowej sprawie po stronie powodowej występował inny podmiot niż faktyczny wierzyciel pozwanej spółki. Taka konfiguracja możliwa była na gruncie art. 887 kpc w zw. z art. 902 kpc.

Zgodnie z art. 887 § 1 kpc, z mocy samego zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie prawa i roszczenia dłużnika. Na żądanie wierzyciela komornik wydaje mu odpowiednie zaświadczenie. Wierzyciel wnoszący powództwo przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności powinien przypoznać dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne (art. 887 § 2 w zw. z art. 902 kpc).

Powód, jako wierzyciel, który z mocy zajęcia wszedł we wszystkie prawa i roszczenia dłużnika U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. (dalej jako U. sp.j.), był uprawniony do podjęcia wszelkich czynności zmierzających do zaspokojenia wynikających z tytułu wykonawczego należności, w tym, w ramach uprawnień procesowych mógł dochodzić roszczeń przysługujących dłużnikowi egzekwowanemu wobec podłużnika, tj. wobec pozwanego - (...) sp. z o.o. Skutkiem zajęcia wierzytelności jest tzw. podstawienie wierzyciela egzekwującego w prawa dłużnika egzekwowanego, które jednak nie oznacza wstąpienia w prawa dłużnika, tj. nabycia tych praw, **tylko powoduje, że wierzyciel ma możliwość wykonywania uprawnień przysługujących dłużnikowi, niezależnie od woli dłużnika.** Artykuł 887 kpc stanowi podstawę działań wierzyciela, zmierzających do dochodzenia w procesie przysługujących dłużnikowi należności. Na skutek zajęcia wierzytelności dłużnika egzekwowanego, wierzyciel wstępuje w prawa dłużnika i może wykonywać przysługujące mu roszczenia, a w szczególności może wnieść powództwo przeciwko dłużnikowi dłużnika egzekwowanego. Wierzyciel ((...) S.A.) jako powód dochodzi wówczas roszczeń na rzecz swojego dłużnika (U. sp.j.). Wierzyciel egzekwujący bowiem w procesie wytoczonym przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności powinien żądać zasądzenia dochodzonej należności na rzecz dłużnika egzekwowanego jako strony uprawnionej materialnie, a nie na swoją rzecz (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. sygn. IV CSK 232/16).

Tak wytoczone powództwo, tj. powództwo wytoczone przez wierzyciela egzekwującego przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności, stanowi przypadek substytucji procesowej (podstawienia procesowego). **Wytaczając powództwo przeciwko trzeciodłużnikowi, wierzyciel może żądać w pozwie wypłaty należności do rąk dłużnika.** Z istoty substytucji wynika, że powód (wierzyciel egzekwujący) nie może domagać się w takim procesie od pozwanego poddłużnika zasądzenia roszczenia (z tytułu zajętej wierzytelności) do swoich rąk, lecz może żądać zasądzenia takiego roszczenia wyłącznie na rzecz dłużnika egzekwowanego. **Powołany przepis stanowi podstawę legitymacji czynnej wierzyciela w procesie przeciwko dłużnikowi zajętej wierzytelności.** Wierzyciel dokonuje w tym procesie czynności w imieniu własnym, ale ich konsekwencje dotyczą praw i obowiązków dłużnika egzekwowanego.

Skoro zatem (co było bezsporne w przedmiotowej sprawie), wierzyciel – spółka (...) S.A. zajęła w toku postępowania egzekucyjnego toczącego się przeciwko spółce (...), wierzytelności przysługujące jej od pozwanego – spółki (...), powód miał legitymację czynną do wystąpienia z przedmiotowym powództwem.

W ocenie Sądu powód wykazał, iż strony pierwotnego stosunku zobowiązaniowego (strony materialnie uprawnione i zobowiązane z tytułu umowy sprzedaży) tj. spółkę (...) i spółkę (...) łączyła umowa sprzedaży (art. 535 § 1 kc), w ramach której U. sprzedał pozwanej spółce materiały budowlane, a transakcje te zostały następnie odzwierciedlone w treści przedłożonych do niniejszego pozwu faktur nr (...). Należności udokumentowane ww. fakturami nie zostały do chwili wyrokowania uiszczone przez pozwaną na rzecz spółki (...). Zgodnie z ustaleniami stron nie dochodziło do fizycznego wydania towaru, a do przeniesienia własności bez jego wydania i co za tym idzie prawa do dysponowania towarem stanowiącym przedmiot umowy sprzedaży. W świetle art. 535 kc obowiązek wydania rzeczy przez sprzedającego należy uznać za spełniony również w sytuacji, gdy kupujący wyraził zgodę na pozostawienie rzeczy we władaniu sprzedającego lub osoby trzeciej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.4.2000 r., III CKN 859/99, niepubl.).

Mając na względzie powyższe oraz pamiętając, iż w przedmiotowej sprawie miało miejsce podstawienie procesowe, Sąd uznał co do zasady słuszne roszczenie powoda o zapłatę przez pozwanego na rzecz U. sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B. kwoty wynikającej z zawartych przez strony umów sprzedaży (art 535 § 1 kc). Należy przy tym zważyć, iż zgodnie z zasadami obowiązującymi w procedurze cywilnej ciężar gromadzenia materiału procesowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc, art. 6 kc). Art. 6 kc statuuje reguły dowodzenia, to jest przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Mając zatem na względzie powyższe, w myśl ogólnych zasad to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności, które uzasadniają jego roszczenie. Jeżeli zatem tak jak w przedmiotowej sprawie powód wykazał wystąpienie faktów przemawiających za słusnością dochodzonego roszczenia – wówczas to pozwanego obarcza ciężar udowodnienia zarzutów i okoliczności uzasadniających jego zdaniem oddalenie powództwa, a w tym zakresie inicjatywa dowodowa pozwanej była żadna, zaś jej obrona sprowadziła się jedynie do zanegowania powództwa w ogólności i wskazania, iż na fakturach nie widnieją podpisy odbiorcy.

Uznając co do zasady słuszność racji wskazanych w pozwie przez powoda do rozważenia pozostawał podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia kwoty 14.572,09 zł wynikającej z faktur dokumentujących umowę sprzedaży między sprzedawcą – spółką (...) a kupującym spółką (...) sp.j., tj. faktur nr (...) z wierzytelnością wzajemną. Bezsprzeczne w przedmiotowej sprawie jest, iż wymienione wierzytelności przysługiwały spółce (...) od dłużnika spółki (...). Wierzytelności te były wymagalne odpowiednio w dniu 21 maja 2017 r. i w dniu 28 maja 2017 r.

Kwestię możliwości potrącenia w sytuacji gdy doszło do zajęcia wierzytelności wzajemnej należało zbadać mając na względzie treść art. 504 kc, który stanowi, iż zajęcie wierzytelności przez osobę trzecią wyłącza umorzenie tej wierzytelności przez potrącenie tylko wtedy, gdy dłużnik stał się wierzycielem swego wierzyciela dopiero po dokonaniu zajęcia albo gdy jego wierzytelność stała się wymagalna po tej chwili, a przy tym dopiero później aniżeli wierzytelność zajęta. Zakaz z art. 504 kc powoduje wyłączenie możliwości potrącenia zajętej wierzytelności zarówno przez jej dłużnika (trzeciodłużnika), jak i przez jej wierzyciela (będącego jednocześnie dłużnikiem egzekwowanym). Wskazując od strony pozytywnej, tj. wskazując kiedy według art. 504 kc, oświadczenie o potrąceniu złożone już po zajęciu wierzytelności będzie skuteczne, opisać należy dwie sytuacje:

- a) gdy potrącający mógł dokonać potrącenia już przed zajęciem wierzytelności (w chwili zajęcia istniał stan potrącalności) lub
- b) gdy w chwili zajęcia istniały już obie wierzytelności i wierzytelności te, w tym czasie jeszcze niewymagalne – a zatem i nienadające się do przedstawienia do potrącenia – później stały się wymagalne w tej kolejności, że wierzytelność dłużnika zajętej wierzytelności uzyskała przymiot wymagalności wcześniej niż wierzytelność zajęta.

Zgodnie z art. 900 § 1 kpc zajęcie (innych wierzytelności) jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności. (...). W przedmiotowej sprawie zajęcie wierzytelności dochodzonych pozwem nastąpiło w dniu 8 czerwca 2017 r. Przesyłka zawierająca zawiadomienie o zajęciu wierzytelności dochodzonych pozwem mimo podwójnej awizacji nie została podjęta przez pozwaną. Wysłanie jednak przedmiotowego pisma na adres spółki widniejącej w rejestrze KRS oraz awizowanie jej zgodnie z art. 139 § 1 kpc, uprawnia do uznania, iż owo pismo zostało doręczone pozwanej spółce w dniu 8 czerwca 2017 r. (k.26-27 akt komorniczych).

Powyższe oznacza, iż w świetle art. 504 kc i dat wymagalności wierzytelności stwierdzonych fakturami nr (...) potrącenie owych wierzytelności z wierzytelnością wzajemną do kwoty 14.572,09 zł było możliwe co do zasady (nie zaistniały bowiem przesłanki opisane w treści art. 504 kc). Inaczej mówiąc, potrącający mógł dokonać potrącenia już przed zajęciem wierzytelności. **Rzecz jednak w tym, że oświadczenie o potrąceniu jako czynność materialnoprawna dla swej skuteczności musi dotrzeć do adresata, aby skutek umorzenia wzajemnych zobowiązań, do wysokości wierzytelności niższej, zaistniał (art. 499 kc).** W przedmiotowej sprawie oświadczenie o potrąceniu wraz z zarzutem potrącenia zostało złożone w odpowiedzi na pozew. Odpowiedzi, która skierowana została do strony powodowej, która jak wskazywano wstąpiła w miejsce spółki (...) tylko w sensie procesowym – tzw. podstawienie procesowe. Zaistnienie zaś podstawienia procesowego, nie oznacza, iż

to spółka (...) S.A. stała się z mocy zajęcia dłużnikiem materialnym spółki (...). Skutki podstawienia procesowego nie sięgają tak dalece, nie sięgają bowiem kwestii materialnych, a dotyczą jedynie, jak wskazano, pozyskania legitymacji czynnej w ramach powództwa o zapłatę przeciwko trzeciodłużnikowi. Skutki zajęcia i wywodzone z tego uprawnienia oscylują zatem wokół praw procesowych i ograniczają się do czynności zmierzających do zaspokojenia wierzyciela. Z pewnością konsekwencją zastosowania art. 887 w zw. z art. 902 kpc nie jest zmiana podmiotowa w relacji pierwotnej. Strona uprawniona i zobowiązana z racji danego stosunku prawnego pozostaje w dalszym ciągu odpowiednio uprawniona lub zobowiązana materialnie.

W związku z powyższym oświadczenie o potrąceniu ww. wierzytelności winno być skierowane bezpośrednio do spółki (...) sp.j. K. i s-ka z siedzibą w B.. Tymczasem z akt przedmiotowej sprawy nie wynika, aby oświadczenie o potrąceniu doszło do ww. adresata. Pozwana nie dołączyła do odpowiedzi na pozew żadnego dokumentu mającego dowieść, iż oświadczenie to zostało złożone spółce (...). Przesłuchani w przedmiotowej sprawie świadkowie – w osobach (...) spółki (...), wskazywali, iż kompensata nie doszła do skutku. Świadek A. K. (1) po okazaniu mu faktur z k. 72 i 74 (a więc faktur dotyczących wierzytelności objętych zarzutem potrącenia) podał, iż nie rozmawiali z pozwaną spółką odnośnie tych faktur. Mając na względzie powyższe, Sąd uznał, iż oświadczenie o potrąceniu w przedmiotowej sprawie nie dotarło do właściwego adresata, stąd nie mógł nastąpić skutek wzajemnego umorzenia wierzytelności.

Mając na względzie powyższe, na podstawie powołanych przepisów (art. 535 kc oraz mając na względzie art. 887 kpc w zw. z art. 902 kpc) Sąd uznał roszczenie powoda za zasadne i zasądził od pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na rzecz U. K. s-ka sp.j. w likwidacji z siedzibą w B. kwotę 67.318,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od:

- a) kwoty 25.206,96 zł od dnia 5 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;
- b) kwoty 18.608,71 zł od dnia 14 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty;
- c) kwoty 23.503,20 zł od dnia 23 kwietnia 2017 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. 2013.403 ze zm.). Powyższa ustawa ma zastosowanie w niniejszej sprawie, bowiem stronami umowy są przedsiębiorcy (art. 2 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych), zaś odsetki dochodzone przez powoda naliczane są od wynagrodzenia - ceny sprzedaży (art. 4 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych). Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (...) wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: wierzyciel spełnił swoje świadczenie oraz nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie. Mając jednak na uwadze żądanie pozwu Sąd zasądził te odsetki w wysokości ustawowej za opóźnienie. Wprawdzie z treści art. 4a ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wynika, że do transakcji handlowych nie stosuje się przepisu art. 481 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, nie oznacza to jednak, że powód nie może dochodzić odsetek w niższej wysokości, określając ich wysokość w odniesieniu do odsetek ustawowych za opóźnienie. Ponadto zasądzeniu odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych sprzeciwiał się art. 321 kpc, albowiem zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, w sytuacji w której powód żądał jedynie odsetek za opóźnienie (skoro wysokość tych pierwszych jest wyższa) stanowiłoby orzeczenie ponad żądanie. Stwierdzić zatem należało, że podstawę przysługującego powodowi roszczenia o odsetki w zakresie należności głównej stanowi art. 7 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Wysokość odsetek, z uwagi na żądanie pozwu oraz wynikający z art 321 kpc zakaz orzekania ponad żądanie, określona została jednakże przez odwołanie do wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie.

Wobec faktu, iż żądanie główne zostało uznane za zasadne, Sąd odstąpił od orzekania o żądaniu ewentualnym. Roszczenie ewentualne to roszczenie zgłoszone w pozwie obok roszczenia głównego na wypadek nieuwzględnienia roszczenia głównego, które Sąd rozpoznaje i orzeka o nim dopiero po oddaleniu głównego żądania pozwu.

Ponieważ roszczenie główne powoda zostało uwzględnione, brak było podstaw do orzekania w przedmiocie żądania ewentualnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. sygn III CZP 58/13).

O kosztach procesu orzeczono jak w pkt II wyroku na podstawie art. 98 § 1 kpc. Powód wygrał proces w całości. Łącznie poniesione przez powoda koszty wyniosły kwotę 8.800,00 zł, na którą składały się: opłata od pozwu w wysokości 3.366,00 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5.400,00 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i 34 zł opłaty skarbowej za pełnomocnictwa przedłożone w sprawie.

Nadmienić należy, iż powód w pozwie w pkt 8 wniósł o nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333§ 1 pkt 2 kpc - a więc na podstawie przesłanki, którą Sąd w przypadku uznania powództwa bierze pod uwagę z urzędu i orzeka o nadaniu wyrokowi w części w jakiej powództwo uznano, bez wniosku strony w tym zakresie. Mając na względzie, iż taka przesłanka w przedmiotowej sprawie nie zaistniała, Sąd nie nadał wyrokowi w części zasądzającej roszczenie owego rygoru.

ASR Dagmara Wilczyńska